

Debreczeni Független Újság

pártoktól független politikai napilap.

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Helyben: Vidéken:
Egy hóra . . . 2 kor. Egy hóra . . . 2 kor. 50 fill.
Negyedévre . . . 3 . . . Negyedévre 4 . . . 30 .

Felolvasó szerkesztő:
IFJ. MÓRICZ PÁL.
Kiadók és laptulajdonosok:
HOFFMANN és KRONOVITZ.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
DEBRECZEN,
Piacz-utca 47. és 48. szám.

Az országos iparosgyűlés.

Az iparosok az önálló vámterületért.

Köztudomású dolog, hogy Sopronban e hó 11-én az ipartestületek országos gyűlést tartanak az ipartörvény revíziója tárgyában, melyen a debreczeni ipartestület küldöttjei is részt vesznek.

Az országos előkészítő bizottság megkérte Mukits Simon képviselőt, hogy határozati javaslatát küldje meg neki. A határozati javaslatot Mukits Simon elkészítvén, azt elküldötte Sopronba. A határozati javaslat szövege szerint így hangzik:

Sopronban 1904. évi szeptember hó 11-én tartott iparos kongresszus kimondja, hogy a magyar iparos létele, fejlődése, megerősödése és felvirágzásának feltétele és követelménye az önálló vámterület s ezzel Magyarország önálló gazdasági berendezésének létesítése, mert enélkül, a szomorú tapasztalatok igazolásaként, a nagy ipar fejlődése lehetetlen, a kis iparos pedig elpusztul.

Ennek hangsúlyozásával kimondja a kongresszus, hogy a közös vámterület kivül a magyar ipar pusztulásának okát az 1884. évi XVII. t. cikkben találja, a mely a magyar ipar, különösen a kis iparnak a külföldről, nevezetesen Ausztriából

tömegesen beözönlő kész iparcikkok versenyé ellen védelmet nem nyújt, sőt ezeknek törvényes intézkedéseiben beözönlésére és ezzel a magyar kisiparos tönkretételére és elpusztítására tág teret nyit. 1884. évi ipartörvénynek a következő főelvekre fektetett u. m.:

1. Iparjogostványt csak tanult, szakképzett iparos és pedig egyedül saját kitanult ipara gyakorlására kapjon, miért is az 1884. évi XVII. t. cz. 3, 6, 7, 8, 44, 47. és 183. §-ai hatályon kívül helyeztesenek és megfelelőleg módosittassanak az ezekkel összefüggésben levő törvényszakaszok. A képesítés ellenőrzése végett az iparjogostvány (iparigazolvány) megadása előtt az ipartestület véleménye kikérendő.

Képesítéshez kötött iparág sem üzletvezető, sem bérő által gyakorolható ne legyen.

2. Az ipartestületek hatósági jogköre a kontár ipar ellenőrzése, eltiltása és megtorlására, kiterjesztésére.

3. A házalás, illetve házaló kereskedés tárgyait csak is hazai gyári és házi kézműipari termékek képezhetik, a házalási jogosultság magyar állampolgársághoz köttessen és az ipartestületek joghatósága a házalásra, annak ellenőrzésére, is kiterjesztessék.

4. Bel- és külföldi kereskedelmi utazók (vándor ügynökök) csak kereskedőkkel és iparosokkal köthessenek ügyleteket.

5. A kereskedelmi és iparkamarák kettéválasztassanak és külön kézműves kamarák szerveztessenek.

6. Külföldi, különösen osztrák az iparcikkokkal való kereskedés korlátoztassék, hazai iparcikkoknak kereskedés útján való forgalomba hozása, illetve elárúsítása adó- el-, vagy legalább is leengedésben és egyéb kedvezményben részesítessék.

módosítását szükségesnek tartja és az önálló vámterület mellett egyedül ezen elveknél törvénybeiktatásától várja a magyar iparnak az elpusztulástól való megmentését, megerősödését, versenyképességét és felvirágzását.

Kimondja továbbá, hogy egyéb kérdésekben ragaszkodik az iparosoknak Budapesten 1887. Aradon 1890, Miskolczon 1893, ismét Budapesten 1896, Kolozsváron 1899 és Nagyváradon 1902. években tartott országos ipartestületi gyűlések határozataikban kifejezésre juttatott sérelmek orvoslása, illetve követeléseik érvényesítéséhez.

Ezen határozatát felterjesztés alakjában közli a magyar országgyűlés képviselőházával és a kormánnyal és pedig utóbbival azzal a kérelemmel, hogy az új ipartörvény végleges előkészítése és benyújtása előtt a tervezet közlésével az összes ipartestületek véleménye a kormány által kikéréssék, országos mozgalmat indít s jelen határozatát pártolás és hasonló határozat hozatal végett az összes ipartestületekkel közli.

Barangolások.

VIII.

Felek nevű falucska a vasut mentén fekszik, a havasfejtű Kárpátok aljában. Nevezetessége a Mária Terézia kedves emberének, a híres Bruckenthal-Lárónak a nyári kastélya.

Ez az eredetileg szász község ma már oláh telep. Csak a multak emlékei hirdetik, hogy hajdanta a németfaj itten is gyökeret eresztett. A szaszgazdász építész házak kis aytájából oláhuul beszélgetnek a báméskodó falusi népek és a Bruckenthal névbetűivel jelölt, kőfallal kerített evangélikus templomhoz vezető ösvényt is évről-évre erősebben lepi a gyom. . . Mignem majd egyszer csukva marad a rozsdászaváru szüette templomajtó.

Midőn a rokoko-kor öreg kastélyának kapuján beléptem, a szépséges királyasszony korszakának mende-mondái virágszálakon repeső himes-színes pillangókként támadtak szárnyra emlékezetemben.

A „nagy báró”-nak balkéz ági utódai örökölték a kastélyt. A szép királyasszony

kedves főemberének ezen egyik utóda igen szereimes szívet is örökölt a czopfos, borotvált arcú, selyem térdnadrágos, harsány, arany paszomántokkal borított kabátu, kaczkí, félczipős udvaronc ösétől. És mily elmentétek az emberi élet kialakulásában? . . . A nagy Bruckenthal báró, a simaképu, simanyolvu, finom udvaronc a szerelem rozsavirágos lajtorjáján emelkedett fel korának leghatalmasabbjai közé, egészen az aranyos trón oldalára, az egyik eső utódját pedig, ki az öreg kastélyban lakott, a szerelem miatt pusztították el orvul. . . A báróivadék a katrinézás oláh menyecské és lányok után vetette magát és az egyik virradatkor nem tért vissza a kastélyba. Halva találták. Valamelyik féltékeny oláh férfi baltával vagdalta szét a szerelemtől elfajult báróivadék fejét.

A nagy terjedelmű emeletes kastélyon látszik a gazdátlanág. Boltives szobáit, melyhez a szépséges királyné korszakából füzőnek pompázó és dévaj emlékek: nagyszobeni uri családoknak szokták kiadni. . . Ebből az első udvarból lépcsőkön jutunk le a hatalmas parkba, amelynek kaszálóként

hasznosított gyepablái vadvirágoktól illatoznak.

A virágos pázsitra öreg diófa lombok hajladoznak. Leggyönyörűbb köztük, igazi természeti ritkaság a hatalmas, százados tölgyfákkal vetekező, a malomsátor nagy kerületű két tulipántfa. . . Erőtől, élettől duzzad a két öreg fa, mely éppen ekkor virult teljes pompájában. A zöld levelek közül ezernyi és ezernyi nagy, illatos sárga-tulipántvirág kaczerkódott felénk. Okkal móddal törtünk is néhány remek tulipántot a kiránduló társaság kedves nagyszonyának, a nagyszobeni bájos urasszonynak, kt a kert tündéréként lépkedett a virágos pázsiton. . .

Fenyűfák örököző lombja zizeg, susog, hajladozik az elhagyott, svájczias nyári háznál. . . zöld-zsalus ablakaiból hiányzik az üveg. Ajtaja nyitva. . . A pásztorjátékok után ebbe az izléses, bájos kis fészekbe ábrándozni, pihenni kedvesen lehetett, mikor még a szerelemrózsás lajtorján egész a trónusig emelkedhettek a délczeg férfiak.

Itten még érdekes az az alföldi toronymagas vörösfenyő és jegonyelás sor.

Csak Gerő E. áruházában

lehet legolcsóbban vásárolni elegáns, divatos és tartós férfi-, nő- és gyermek ruhát. DEBRECZEN, piacz-utca 47., a Dréher sörcsarnok kapuja mellett, (az „Emke” kávéházzal szemben.)

Lujza hercegnő szökése.

Hova tovább bizonyossá válik, hogy a hercegnő Párisban van s ott kiváló elme-orvosokkal akarja magát megvizsgáltatni s miután a birói nyomozást nem indítják meg, végre valahára az asszony is érvényesülhet szegény Lujzában, aki eddig annyira alá volt vetve, szinte rabszolgamódra, születése buta előítéletének.

Szökése alkalmával sokat beszétek egy Stöger Mária nevű asszonyról, akit Lujzával láttak ama bizonyos éjjelen. Hogy Stöger Mária milyen része volt a hercegnő megszabadításában, az az alábbi érdekes nyilatkozatból tűnik ki:

Stöger Mária májustól kezdve, az egész nyáron át Conirgban volt Dreza mellett, hogy a hercegnőt közelről megfigyelhesse. Négy éves kis fiát is magával vitte. Minden nap követte a hercegnőt sétái alkalmával.

Egyszer, amint a hercegnő szembe hajtatott Stögernével, ez egy csomó Mattasich által irt levelet dobott a hercegnő kocsijába. A hercegnő kísérője, Gebauer kisasszony összetépte a kocsiba dobott leveleket, de a hercegnő azért két levelet félreterehetett. A kocsis megakartá ütni Stögernét, mert valami merénylet sejtett benne.

Azóta a hercegnő csak automobilt használhatott sétái alkalmával, ami azonban cseppet sem zavarta Stögernét és mindig követte a hercegnőt. A nyilvános helyeken állandóan kérdezősködött Stögerné a hercegnőről. Minden oldalról azt hallotta és tapasztalta, hogy a hercegnőt a közönség szereti és erőszakkal tartja, hogy a hercegnőt nem engedik szabadon.

Egy napon arról értesült Stögerné, hogy a hercegnő meglátogatja a képkiallítást. Rögtön értesítette az akkor Párisban időző Mattasichot, aki rögtön Dreza-ba érkezett. Amikor a hercegnő dr. Pierson és kísérője társaságában megjelent a képkiallításon, rögtön észrevette Mattasichot. A hercegnő láthatólag elsápadt, de rögtön összeszedte magát és magához intette Mattasichot. Mattasich a hercegnő felé közeledett, de a kísérője nem engedte a hercegnőhöz közel. Mattasich már távozni akart, de a hercegnő dr. Piersontól kért engedélyt, hogy Mattasichsal beszélhessen.

Akkor történt meg az az ismeretes beszélgetés. A hercegnő könyves szemekkel kérte Mattasichot, hogy szabadítsa ki a fogságból, mert tovább már nem bírja ezt az életet.

Mindenik fán gémekek fészkelnek. Száz- és száz géme rakott itt fészket és az elhagyott parkban, hol a fényes múlt emlékei boronganak, gémekek krakogása, rikoltása hallatszik.

Másik részén már elvadultabb a diszkert. A lombok összefonódnak. A cserjéket nem nyesi senki. Az üvegház kivert ablakai, mint a koponya üregei, üresen meredeznek, csupán az elvadult szőlő ágat e romokra leveles ékességet.

A csöndben a patak csobogása bugyborékol. A hegyekről származó patakocskák ez, melyet a bokrok között épített fehér, öreg fürdő házikónál zúgóval fognak fel. Egészen biztos, egészen kellemes fürdőhely ez itt . . .

A patakocskák habját langymelegre csokolgatja a buja, forró, szerelmes nyári nap. Ebben a patakban, mikor a nagy bárónál vendégeskedett, a szépséges asszony, Mária Terézia királynő is mosogatta igézetes rózsafehér, gömbölyű bokáit és a délczeg báró pedig selyem törülközővel, forró csókokkal szárítottatta meg ezeket az apró, rózsafehér királynői lábacskákat . . .

Ez a találkozás még jobban megerősítette Mattasichot, hogy a hercegnőt kiszabadítsa fogságból.

Stögerné ezután Bécsbe utazott, majd ismételve visszatért a hercegnő közelébe és a rendőrség hiába leselkedett és figyelte meg Stögernét, mégis sikerült a hercegnő megszökésében főszerepet játszani.

Kiadják-e a hercegnőt a férjének?

Még mindig titok az a rejtkehely, ahol Kóburg Lujza hercegasszony a férje üldözése elől rejtőzik. A kinos affér azonban az érdekes jogi viták egész halmazát támasztotta fel. Szabad-e, lehet-e a külföldi területre menekült hercegnő kiadatását kérni? Az osztrák hatóság, az eddigiekből ítélve, mindenesetre követelni fogja a hercegasszony kiadatását; de nem így vélekednek a hercegasszony hazájában, Belgiumban. Az emberi jogok ligája — mint Belgiumból jelentik nekünk — a svájci kormányhoz iratot akar intézni s abban kérni, hogy a hercegasszonyt ne adassa ki Svájc, ha az osztrák hatóság követelné.

Ennek a kérdésnek már volt hasonló esete a nyolczvanas évek kezdetén, amikor Natália volt szerb királyné megszöktette a fiát, a szerencsétlen végű Sándort. A királyné, aki akkor Milán királyi pörösködött, ily módon akart boszút állani. Milán király azonban fellármázta egész Európát s az összes hatóságokat hívta segítségül, hogy visszanyerje a fiát. Több napi titokzatos rejtőzködés után Natália végre felbukkant Wilsbadenben egy szállóban. Ott aztán megkereste a királynét egy magasrangú hivatalnok és elvette tőle a herceget.

Vármegyénk és közelvidéke.

Az állandó választmány ülése. Hajdúvármegye állandó választmánya ma délelőtt tart ülést a megyeházán Ráczó Gyula alispán elnöklése alatt. A közgyűlési tárgyakat készítik elő.

Lelőtt rabbi. Brack nyirmadai rabbit az ottani rituális fürdő ablakán keresztül ismeretlen tettes agyonlőtte. A merénylet egymás után több lövést tett a rabbira, két golyó talált és a rabbit haldokoltva vitték lakására. A merénylet elmenekült. A rabbi nem tudja, ki lehetett reá.

Új gazdasági tudósítók. A földmivelésügyi miniszter G. Tóth Jánost Hajdúszoboszló, ifj. Gaál Ferenczet Hajdúszörmény város határára és Hadházy Ferenczet a hajdúszörményi járásban a gazdasági tudósítói tiszttel bizta meg.

Vonatkisiklás. Kedden reggel Debreczenből Szatmár felé menő 1762. számú tehervonat Nyirábránynál kisiklott. A kalauzkocsi és a gyűjtőkocsi megsérült. Karsai János vonatvezető és egyik vasuti alkalmazott szerencsésen kiugrottak. Az egyik fékező azonban ugrás közben a fején súlyosan megsérült. A vonatkisiklásról telefonon értesítették az indító állomásokat. A pálya annyira megrongálódott, hogy a

délben Szatmár felől jövő személyvonat utasait Nyirábránynál átszállással továbbították. Debreczenből azonnal segélyvonatot indítottak és számos munkást vittek ki, akik a pályát helyreállították. A 6 óra 47 perczkor induló vonat így Vámospércsről csak 8 óra 47 perczkor indulhatott. A kisiklást a váltó okozta, mert a mozdony és szerkocsi áthaladt és a váltó akkor csapódott át.

Uri kaszinó Nagylótán. Szeptember hó elsején tartotta a nagylétei „Uri kaszinó” alakuló közgyűlését Munkácsy Ferencz körelnök vezetése alatt a tisztikar a következőképp alakított meg: Marjai Péter díszelnök, Ehrenfeld Mór alelnök, dr. Komáromi Dezső háznagy, Holló József jegyző, Wexberg János pénztárnok, Soós József könyvtárnok, Fisch Lajos, Fiók Albert, Szabó Ignácz és Szabó Zsigmond választmányi tagok. Este a kaszinó helyiségében 25 személyre terített társasvacsora volt s a barátságos vacsora alatt az első pohárköszöntőt Szabó Ignácz gör. kath. esperes mondotta, a haza és emberbaráti szeretetre és egyetértő munkásságra buzdítva az új kaszinó tagjait. Utána Fisch Ernő köszöntötte fel a lelkes papot. A társasvacsora utáni mulatság kivilágos-kivirradtig tartott.

Hajdúhadház város lesz. A 14.000 lelket számláló Hajdúhadház nagyközség, amely a régebbi időben már rendezett tanácsu volt, ismét város akar lenni. A község lakóinak tekintélyes része azonban ellenzi a tervet, mert fél a költségektől és a — pótdától. Eddig ugyanis pótdátó nem volt Hajdúhadházon, de mihelyt város lesz, lesz pótdátó is. A derék hajduk irtózata tehát alapos.

Halott a szekéren.

Rejtelmes gyilkosság.

Rejtelmes bűneset foglalkoztatja most a nagyváradi ügyészség vizsgálóbíróját. Varga Sára sarkadkereszturi asszonyt vadállati kegyetlenséggel ismeretlen emberek meggyilkolták és megcsontították. A véres rejtelméről már keddi lapunkban közöltük az első távirati jelentést. A község jegyzője jelentette, hogy vasárnap este 7 óra után gazdátlan szekér érkezett Sarkad-Keresztúrra. A lovak lassan vonszolták a szekeret s a Lukács György háza előtt megállottak. A gazdátlanul ácsorgó szekér körül összeverődött a nép, előkerült Lukács György is s megdöbbenve látta, hogy lovai véresen, gazdátlanul tértek haza.

Mikor a szekeret borító ponyvát lerántotta, borzalmas meglepetés várt a szerencsétlen emberre s a bámészkodó tömegre. A szekér véres, megcsontított holttestet rejtett. Az üres szekér fenekén átmetszett nyakkal, vérbe fagyva feküdt a gazda felesége; akit a sötétben nem lehetett felismerni s inkább az aludt vér szaga rémitette meg a körülállókat, mint a borzalmasan összevagdalt holttest.

Lukács György azonban megismerte az élettelen véres asszonyban Varga Sárát, aki nyolcz éve élt vele békés egyetértésben. Az irtózatától megrémült ember költögetni kezdte a véres asszonyt, majd ölbe kapva berohant vele a házba. A lámpafénynél aztán borzalmasan látta viszont a feleségét.

Fején mély fejszenyom tátongott. Szemei kiverve. Átvágott nyakára vastag vörös csikban fagyott a vér. Ekkorára valaki értesítette a csendőröket s a községi jegyzőt, a

lik a píták a haLul

Sára, a a szekerpénztárbaznap esmost estkét ló.

Sen volt. Az volt a k tenni se gyilkossá

A a kopon asszony boszuvál

Az lyamán

lensége, Ezzel a ideig jó rejtett d

mássy takarmá

lomba a Lukácsé asszony

alól. M bosszúb

Ez mény, k nyire a megtalá

vértócsa Találtak vezethe

T történt hadser

kapott elhagy

járt, mire p

litotta léntke

Váczo azzal

ról v rövid mond

Most nagy

s mié törvér

adott össze

nagyc csalás

törvér

gyilkos zöbör

ellens cimbe iránti

hatóla melyé

„ciner láta leszár

Hazar mot k verke és az talma össze

kik a pítvarban szalmazsákra fektetve találtak a halottat.

Lukáts György elmondta, hogy Varga Sára, a felesége szombaton egyedül indult a szekeren Gyulára, hogy a gyulai takarékpénztárba váltóköcsönt vegyen fel. Még aznap este haza várta, de az asszonyt csak most este hozta haza holtan, véresen a két ló.

Semmi nyom. Senkire gyanuja nem volt. Az irások s az asszony pénze meg volt a keblébe gyűrt zacskóban és ez feltenni sem engedte, hogy utonálló rablógyilkosság áldozata a szerencsétlen asszony.

A bonczolásnál megállapították, hogy a koponyát áttörő fejszecsapás okozta az asszony halálát s a többi sebet kegyetlen boszúval a már haldokló asszonyon ejthették.

Az azonnal megindított nyomozás folyamán kiderült, hogy az asszony egyik ellensége, Hajdu Mihály a faluból eltűnt. Ezzel a Hajdu Mihálylyal Lukátsék egyidejű jó viszonyban éltek és tudtak minden rejtett dolgairól. Tudták, hogy a gróf Almásy uradalomból állandóan gabonát és takarmányt lop. Közben Hajdu az uradalomba alkalmazást kapott és összeveszett Lukátsékkal. Azóta Hajdu folyton félt az asszonytól és fenyegette, hogy elteszi láb alól. Most tehát felmerült a gyanu, hogy bosszúból Hajdu ölte meg Varga Sárát.

Ezt a gyanut megerősítette az a körülmény, hogy az okányi járőr kétszáz lépésnyire attól a tanyától, a hol Hajdu lakik, megtalálta a gyilkosság színhelyét. Egész vértócsa jelzi a gát mellett a gyilkosságot. Találtak még véres kést, a mi szintén nyomra vezethet. A vizsgálatot a csendőrség folytatja.

Mi az ujság?

Tolvaj főhadnagy. Néhány hónapja történt, hogy Krenedits Sándor közhadseregbeli főhadnagy szabadságot kapott és állomás helyét, Kolozsvártt elhagyta. A főhadnagy szabadsága lejárt, de nem tért vissza ezredéhez, mire parancsnoksága hivatalosan szólította fel, hogy az ezredirodában jelentkezzék. Krenedits, ki ez időben Váczott levő szüleinél elvonultan élt, azzal vájászolt, hogy elküldte rangjáról való lemondását az ezredesnek s rövid idő múlva eltűnt Váczról is. Azt mondják, hogy Amerikába hajózott át. Most azután kiderült, hogy a főhadnagy miért nem tért vissza ezredéhez s miért mondott le rangjáról. A katonai törvényszék ugyanis köröző parancsot adott ki Krenedits ellen s az ország összes rendőrségeit kéri, hogy a főhadnagyot tartóztassa le, mert lopásért, csalásért és más bűnökért a katonai törvényszék elé akarják állítani.

Gyilkosság bosszúból. Borzalmas gyilkosság történt, mint Tordáról írják, Mezőbőn. Calbáze Vaszi ottani lakos régóta ellenséges viszonyban volt Rusz Juan nevű cimborájával. Alitóltag Rusz ezen egymás iránti ellenszenvét már régebben kézzel foghatólag tudomására hozta ellenfelének, a melyért aztán Calbáze azzal felelt, hogy: „cinemintye!” Calbáze Vaszi tegnapelőtt látta érkezettnek az időt, hogy Ruszszal leszámoljon és a köcsönt visszaadja neki. Hazament tehát, hogy alkalmas ütőszerszámot keressen és letört vasvillával felfegyverkezve, a szemkört jövő Rusz elébe állott és az mielőtt elmenekülhetett volna, oly hatalmas ütést mért a fejére, hogy azonnal összerogyott. Ezután pedig az elvetemedett

ember addig verte áldozatát, míg el nem szállott a lélek belőle. A gyilkost a csendőrség letartóztatta.

Felakasztotta magát, mert a disznója megdöglött. Somogyi Mátyás szabadkai öreg földmives azért akasztotta fel magát, mert megdöglött a disznója. Ez a való igaz oka az öngyilkosságának. Nem áll egymagában a sötét eset, mert több hasonló történt már Magyarországon. Több, sokkal több ember lett öngyilkos az elhullott disznója, lova, mint a meghalt gyereke után. S gondolkozhatunk a felett, vajjon az agyak sötétebbek-e nálunk, vagy az emberek szegényebbek, mint más országokban?

Gyilkolt, mert a korcsmából kidobták. Karánsebesen Gruja Miklós 22 éves szűcssegéd szombaton este 10 óra táján nyílt utcán leszurta Burián Miklós 18 éves gyárímunkást, aki nyomban kiszenvedett. A gyilkosság előtt a Barány korcsmában zajosan mulatott a mesterlegényekből és munkásokból álló társaság. A zajongás olyan mérvet öltött, hogy a korcsmáros 10 órára kitűzte a zárórát. Legfékezhetlenebb volt az egész társaságban Gruja Miklós, akit a korcsmáros felszólítására a többiek 9 óra körül kidobtak az utcára. Gruja dühében haza futott, magához vette az éles konyhakést és azzal lesbe állott. Tudta, hogy a társaságnak 10 órára ki van adva az út. Nem sokáig kellett várni. A társaság az utcára érvén, egyenesen nekiment Buriánnak és leszurta. A mellette álló Neimeier is meg akarta szurni, ennek azonban sikerült elmenekülnie. A csendőrök a gyilkost letartóztatták.

Háromszáz esztendő per.

Két község vitás birtokpere.

Ösmarosszék és Parajd erdélyi közbirtokossága között több mint háromszáz év óta huzódó pör fog közelebről befejezést nyerni. Parajd közbirtokossága ugyanis — Ösmarosszék állítása szerint — az ő mintegy 50 hold terjedelmű erdejét, jóniszemüleg eltulajdonította és évekkel ezelőtt ki is használta. Erre a közbirtokosságot a tévesen beállított határkövek vezették, melyek háromszög alakjában vannak a vitás hely körül elhelyezve.

Az eltulajdonításért Ösmarosszék alig 300 és egynéhány évvel ezelőtt pörbe fogta a parajdi közbirtokosságot s miután amolyan legöregebb embereket, kik mindenre emlékeznek, Ösmarosszék kettővel többet tudott kiállítani, a két alsó bíróságnál, a pört meg is nyerte.

Igen ám, de Parajd az ellen is fölebbezett s az ügy éppen most van a kuriánál. A sok huza-vona, pörhatalasztás, perújítás a költségeket immár úgy annyira megnövesztették, hogy a két pörlekedő fél közzül a vesztesnek a mulatság egész vagyonába fog kerülni. Ezt kikerülendő, Udvarhely- és Marostorda vármegyék törvényhatóságai a perlekedő felek érdekében, az egyezkedés terére léptek. A kiküldött megbízottak már találkoztak a vitás terü-

leten, a midőn Udvarhelymegye képviselői azt az ajánlatot tették, hogy elvileg a vitás területet átengedik Ösmarosszéknek s a felmerült költségeket az illető felek maguk viseljék.

Marostorda megbízottai az ajánlatot a maguk részéről elfogadták s ily értelemben a kiküldő törvényhatóságnak előterjesztést tesznek. Ennek elfogadása esetén a kuriai ítélet meghozatalára nem lesz szükség.

Dráma a nyílt tengeren.

Az öngyilkos milliomos.

Osztendéből jelenti egy távirat, hogy a Prince Albert belga személyszállító gőzösön különös szerelmi dráma játszódott le. A dráma részletei egész regényt rejtenek magukban.

Prince Albert tíz nappal ezelőtt indult el Newyorkból európai kikötője felé. Az első osztály utasai közt volt Charles Bright gazdag newyorki építővállalkozó. Kezdetben nyomban feltűnt, hogy Bright valami lelki bánat hatása alatt szenved; feltűnt továbbá, hogy az utasok között levő Cecile N. nevű hölgy különös módon tartózkodik ettől az utitársától.

Mialatt a többi utasok a hosszú ut unalmának leküzdésére egymást szórakoztatni igyekeznek, Bright s ez a hölgy teljesen visszavonultak az általános vigalomtól, de egymást is tüntetőleg kerülik. Az utasok csak hamar beszélni kezdtek a dologról, jól sejtve azt, hogy e mögött valami lappang.

Az utazás harmadik napján a kabin steward azt a megbízást kapta Brighttól, hogy levelet vigyen a hölgynek. A steward át is adta a levelet, de Cecile N. szó nélkül ketté tépte azt elolvasás nélkül és visszaküldte.

Az utazás utolsóelőtti napján mindenkinek feltűnt Bright idegessége. Valóságos örülként járt a fedélzeten fel alá, majd hirtelen bezárkózott a kabinjébe s onnan órák múlva sem jött elő. Vasárnap este a hajó már az európai kontinens közelébe ért. Az utasok valamennyien fenn voltak a fedélzeten, amikor egyszerre az őrmatróz harsányan kiáltotta:

— Ember a vízbe esett!

Többen látták, amint valaki hirtelen átvetette magát a fedélzet korlátjáról a tengerbe. A hajó nyomban megállt, mentőcsónakokat bocsátottak vízre, de a szerencsétlen elmerült az erősen örvénylő tengerárban s fel sem bukkant többé. A hajó szabályszerűen két óra hosszat vesztegelt nyílt tengeren, kutatva a vízbeugrott után; de hasztalanul.

Tovább kellett indulnia anélkül, hogy megmenthette volna. A vizsgálat megállapította, hogy a szerencsétlen öngyilkos Charles Brith, aki kabinjában levelet hagyott hátra Cecile N. részére.

Most megtudták a regény titkát az utasok is; az öngyilkos Bright, a férje volt a hölgynek, de a felesége két évvel ezelőtt házasságtörésen érte s elvált tőle. Ebbe a válásba azonban a férj nem tudott megnyugodni s mindenütt követte a feleségét. A hajóra is azért jött, de amint látszik, a felesége nem hallgatta meg.

Villám az árvaházban.

Villám, mely tréfál, de nem öl.

Sokat hallottunk már szemtanuktól, szavahihető egyenektől a lecsapó villám furcsa kedvteltéseiről. Néhai Kisfaludy Pál ny. uradalmi ügyész beszélt, hogy a háló-

szobájába vágó villám az éjjeli szekrényén égő gyertyát eloltotta s a mellette lévő szoba asztalán álló gyertyát meggyújtotta.

Most nem kevésbé érdekes esetet írnak Pécsről. Baranya vármegye pécsi árvaházába a szombaton kora reggel dühöngő vihar alkalmával lecsapott a villám. A kéményen át tört az egyik hálóterembe és a kémény felét úgy levágta, mintha sajtból lett volna. A teremben lévő vaskályha pillanat alatt izzóvá vált s a tágas helyiséget bengáli fényvel világította be.

Az ablaknál álló árvalánykát a padlóhoz vágta s a mosdó-asztal fölött a vízvezeték rézcsapját elrombolta s a vízvezető csövön távozott. A megrémült gyermekek kétségbeesett jajszóval az azon pőrén, amint az ágyaikban feküdtek, a folyosóra menekültek.

Leirhatatlan pánik támadt az árvaházban. Az eget-földetrazó dörgés rémesen vegyült a gyermekek sikoltozása s a villámlás meg-megújuló vörös fénye azt a hatást gyakorolta, mintha lángba borult volna az épület.

Az irgalmas nővérek felszaladtak az emeletre s a gyermekeket megnyugtanni igyekeztek, ami csak nagy nehezen sikerült. A vihar után összenéztek mindent és a villámcsapásnak föltűnő hatását sehol se észlelték. Az elcsapott kisgyermek is magához tért. Nagyobb szerencsétlenség nem történt.

Egyházak és iskolák.

Izr. hitközségi tagok figyelmébe. A Deák Ferencz utczaizr. templomba szóló imaszéki jegyek a templom előcsarnokában naponta d. e. 10—12-ig és d. u. 3—5-ig árusítatnak. A 9 koronán alóli jegyek ugyanott a jelzett időben csak folyó hó 8 és 9. és a kis-uj utczaizmaházba szóló jegyek pedig a kis-uj utczaizmaházban naponta délelőtt 8—12-ig és délután 3—5-ig árusítatnak.

Válságba jutott protestáns napilap. A protestáns érdekek megvédésére alapította Pályi Ede dr. pár esztendővel ezelőtt a Magyar Szó című budapesti politikai napilapot. A lap eleinte Bánffy Dezső báró nevével vette fel a harcot, a Szél óra alatt már Tiszákhoz simul s hogy Tisza István gróf miniszterelnök lett, teljes Tisza-ujzággá vált a Magyar Szó. A protestánsok, a kiknek érdekeiért rántott kardot Pályi Ede, nem sokra becsülték a tüzesen vagdalódzó uiságot, mert mint a Magyar szó tegnapi számában elolvasható, a lap válság előtt áll. Tegnapi számában ugyanis felhívás jelent meg, a mely arra kéri a protestáns egyházakat, hogy vegyék át a Magyar Szót a szerkesztőségtől. Persze ilyen kockázott vállalkozásokra nem kaphatók a protestáns egyházak.

Két kis fiú tűzhalála.

Rémes viszontlátás.

Megrendítő szerencsétlenség történt vasárnap reggel Heő-Csaba községben, melynek két kis gyermek esett áldozatul. Kisa József m. á. v. üzlet-

vezetőségi házi szolgáló házában játszó-dott le a tragédia, a hol a szobában vétkes gondatlanságból tűz keletkezett. Az eset részletei a következők:

Kisa József vasárnap reggel már 3 órakor elment hazulról szolgálatát végezni a miskolczi üzletvezetőséghez. Reggel 8 óra tájt a felesége is eltávozott a piacra s a szobában aludni hagyta 3 éves József és másfél éves László gyermekeit.

Midőn az anya a piacról hazatért, rettentő kép tárult elébe: a szobában levő összes butorokat eléve s a két kis gyermekét a füsttől megfulva és összeégve találta. A szerencsétlenség állítólag akként történt, hogy a Kisánál alberletben lakó Kósa Károly munkás fia bement a szobába a gyerekekhez és ott égő cigarettavéget dobott el, amelytől a padozaton levő könnyen gyúlékony anyagok tüzet fogtak. A szerencsétlen véget ért két kis gyermeket kedden délután temették el a község nagy részvéte mellett. A gyermekek anyja fájdalomban megőrült.

UJDONSÁGOK.

Tizenkét éves gyermek lehet tanoncz.

Döntés S. A. debreczeni építőmester ügyében.

S. A. debreczeni építőmestert Debreczen város tanácsa elutasította azon kérésével, hogy E. J. és B. S. nevű 12 éven aluli tanonczainak szerződötése az ipartestületnél elrendeltessék. A törvényes határidőn belül beadott felebbezés folytán tárgyalás alá vette a kereskedelemügyi miniszter a folyamodó építő iparos kérését és Debreczen város tanácsához a következő leiratot intézte:

Czim idézett iparhatósági véghatározatát megsemmisítem s utasítom az ipartestületet, hogy felebbező iparos, nevezett tanonczainak szerződötetésénél törvényszerű módon járjon el.

Igy kellett határoznom, mert a debreczeni ipartestület kőmives kőfaragó szakosztályának 1903. évi június hó 14-én tartott ülésében hozott azon határozata, melyben kimondatott, hogy tanoncznak csak oly egyén fogadható fel, aki legalább a 14-ik életévét betöltötte és 4 elemi osztályt jó sikerrel végzett, kapcsolatban azon határozattal, hogy ezekre nézve a minimális tanidő 4 év olyanok azonban, akik 16-ik évüket betöltötték, vagy két középosztályt jó sikerrel bevégeztek, 3 évre is felfogadhatók s a felszabaduló tanonczot köteles a tanító-mester a vizsgálómesterhez legalább két napra átengedni a vizsgálat érdekében, bármily helyes legyen is az iparos osztály értelmi színvonalának emelése szempontjából, joghatályljal nem bír s az említett határozatok azon okból, mert azok ellen felebbezés nem adatott be, jogerővel még nem bírnak.

Majd így folytatja a miniszter az indoklását:

A tanonczképzés sikerének előmozdítására irányuló fentebbi ipartestületi határozmányok a tanonczképzés szempontból figyelmet érdemelnek ugyan, azok végrehajtása azonban csak a törvény keretén belül és kényszer alkalmazása nélkül csupán oly

módon lehetséges, hogy az érdekeltek annak önként alávetik magukat.

A tanoncz tanideje sem állapítható meg ipartestületi határozattal, minthogy a tanidő megállapítása, az ipartörvény 61. §-ának utolsó bekezdésében foglalt megszorítást kivéve, az iparos és a tanoncz szülője, vagy gyámja között kötött megállapodás tárgyát képezi s így a felek szabad megegyezésére van bízva. Arra sem kötelezhetők az iparosok, hogy felszabaduló tanonczait a vizsgálómesterhez bizonyos időre a vizsgálat érdekében átengedjék, mert az iparos-tanonczok gyakorlati haladásának megvizsgálása nem a vizsgálómesternek, hanem a műhelyek vizsgálatával foglalkozó iparhatósági megbízottak feladatát képezi s ezenkívül a tanonczoknak bizonyos időre való átengedése az iparosokat a törvény szerint megillető jogok gyakorlatában való megszorításnak tekintendő, aminek az ipartörvény 129. §-a értelmében még az ipartestületi alapszabályokban sincs helye s így még kevésbé lehet ez irányban szakosztályi határozattal intézkedni.

Mindezeknél fogva, bármennyire helyeselnék is a nevezett ipartestület az iparos osztály színvonalának emelését célzó törekvését, a törvény rendelkezéseivel szemben meg kellett semmisítenem az iparhatóság idézett véghatározatát.

Szerencsétlenül járt kerékpáros.

Fridvalszky Rezső tragikus halála.

Ismert nevű ember volt Debreczenben Fridvalszky Rezső fodrász. A mintaképe a művelt, tanult iparosnak, akit szeretett mindenki, de különösen iparostársai, akit az ipartestület előljáróságába is beválasztották, az iparoskörnek pedig alelnöke volt.

Hirtelen halála nagy részvetet keltett városzerte. A szerencsétlenség úgy történt, hogy Fridvalszky egyik barátjával kerékpáron ki akart rándulni és mikor az utcán hajtott a kocsit közepén, bizonyára hosszabban felrenézhetett, mert nem vette észre a vele szembe baktató három lovas szekeret, úgy hogy teljes erővel nekihajtott a kocsirudnak. A szekér azonnal megállt, úgy hogy nem került még a lovak alá sem.

Pár piltanatig a földön hevert, majd nehezen fölkelte. Az arcza halálsápadt volt.

— Megütöttem magam — mondta csendesesen és a megsérült gépre ülve hazament és ágyba feküdt.

Az állapota rohamosan súlyosodott. Az ütés, amelynek kívül nyoma sem látszott, a tüdő és gyomorfal közt érte és a gyorsan jelentkező vérhányás mutatta, hogy súlyos belső sérüléseket szenvedhetett s bár orvosai minden lehetőt elkövettek, hogy megmentsek, hétfőn este 11 órakor meghalt. Holttestét a kórházban kedden délután felbonczolták és megállapították, hogy halálát belső szakadás következtében történt elvérzés okozta.

Az alig 33 éves férfi fiatal özve-

Helyi ügynök kerestetik, házi ipar utján szövött vászon felékre megrendelések gyűjtése céljából. Czim: a kiadóhivatalban.

gyet és három árvát hagyott hátra. Ma délután fogják temetni az Egyházter 4. sz. a. lakásáról.

— **Az iparosok kegyelele.** A bal-eset következtében elhunyt Fridvalszky Rezső fodrasz iparos, az ipartestület előljáróságának tagja iránt, az ipartestület úgy rója le kegyeletét, hogy a testület által kezelt „Elaggott iparosok alapja” javára 25 koronát szolgáltat be a testületi pénztárból s ez az összeg Fridvalszky Rezső koszoru megváltási alapja címén fog kezeltetni és jövedelmeztetni az elaggott iparosok javára. A kegyelet lelevásának módja igazán méltó az iparosság ésdekeiről gondoskodó ipartestülethez és az elhunyt előljárósági taghoz, a ki az ipartestületnek, már több mint 8 éven át lelkes és fáradhatatlan harezosa volt.

— **Hamis mérlegek.** A nagy drágaság mellett még amérlegekkel is megcsalja sok lelketlen üzletember a közönséget, amely nem szokta utána mérni a vásárolt árucikket, hanem vakon bizik az elarusítóban, akik közt pedig nagyon sok a csaló. Győri Kálmán, a debreczeni mértékHITELESÍTŐ hivatal főnöke most hivatalos feljelentést tett egész sereg ilyen csaló ellen, akik vagy a mérleggel vagy a súlyokkal csaltak, még pedig olyképpen, hogy a súlyokról néhány dekát lefaragtak. A feljelentettek közt van kereskedő is, de a legtöbb mészáros. A mérleg és súlyhamisításokkal Neumeier János mérlegmestert vádolja a feljelentés, a melyhez két tanu terhelő vallomását is mellékeltek. A rendőrség a legszigorubb vizsgálatot indítja meg.

— **Debreczen és a győri átírat.** Győr város közgyűlése elhatározta, hogy a pénzügyminiszterhez felíratot intéz az általános jövedelmi pótdóról szóló 1883. évi XLVI. t.-cz. 13. §-ának a városok által felvett, de be nem kebelezett kölcsönök kamataira leendő kiterjesztése végett. A felíratot a város pártolás és hasonló szellemű felírat-való támogatás céljából megküldte Debreczennek is. A felírat különösen azzal érvel a kedvezmény megadása mellett, hogy a városok kölcsönöiket országos szükséglet kielégítése végett veszik fel, azokból iskolákat, kórházakat, középületeket, vízműveket, szóval közhasznú intézményeket létesítsenek, a kölcsönnel a helyi lakosság terheit is emelik és így befektetések épen nem jövedelmi forrást teremtenek.

— **Szomorú levelek.** Szomorú leveleket kézbesítgetnek már a napokban a fegyver alá fogott legényeknek. A debreczeni 39. gyalogezred már kiküldte a behívó-jegyeket, amelyek sok legény szívét fogják elsomoritani, mert három keserves esztendei nyomoruságot jelentenek azok a kisczédulák.

— **Nagytermészetű lakó.** Gacsády Mihályné Vendég utcai házában lakik Harangi Jánosné, ki késsel, fejszével fenyegeti a lakókat. A házigazda felmondott Haranginének, de az összeférhetetlen természetű asszony sehogy sem akar elköltözködni. Hétfőn este egyik lakót meg is verte, aki Haranginét feljelentette a rendőrségen.

— **Leleményes levélhordó.** Nem hiába dicséri mindenki a magyar postát. Minta intézmény is. A napokban például ilyen czimzézű levél érkezett valahonnan Erdélyországból:

„T. cz. levélhordó urnak.

Lögyön szives, agya ezt a levelet oda, ahon felesbe agyák ki telelni a marhát, mer a zatreczit nem tudom“.

És a postás vitte a levelet egyenesen Rácz Lajos gazdasági egyleti titkárhoz.

— **Enyves kerti szolgálo.** Fischer Menyhért hatvan utcai lakosnál szolgált Vincze Vilma cseléd, ki a gazdájától elszökött. A szökéssel egyidejűleg tüntel Fischer-nének értékes mellűje is. Jelentést tett a rendőrségen, amely Vincze Vilmat elis fogta. A tolvaj cseléd bevallotta, hogy a mellűt ő lopta el és azt egyik ékzerésznél aranygyűrűért kicserélte. A mellű megkerült, a tolvaj cselédet a bíróságnak adják át.

— **Van már elég cseléd.** Az inséges esztendőnek a következménye, hogy cselédek dolgában kezdenek a debreczeni házi asszonyokra is jobb napok virradni. A falukról tömegesen jönnek be minden korbelti férfi és fehérsépség szolgálatot keresni. Rossz volt a nyár, nincs élelem. S miután a rendőrség az olyan egyéneket, a kik nem debreczeni illetőségűek, ha foglalkozásuk nincsen, a város területén nem tűr meg, mindegyik igyekszik cselédnek elszereződni, hogy ily uton benn maradhasson s a mindennapiját, a mostani szűk viszonyok között biztosíthassa. Természetesen, hogy a szolgálatban levő cselédek is, látva a nagy konkurencziát, igyekeznek megalapulni helyeiken és törekednek megnyerni gazdáik megelégedését, nehogy tulajdon rajtuk.

— **Meghaltak.** Ujvávi József ev. ref. 73 éves szegényházi ápoló.

— **Vívó-tanfolyam** sz. Benedek Sándor vívó mester nyári tartózkodási helyéről, Nagy Károlyból városunkba érkezvén, újra megnyitja vívó tanfolyamát. Beiratkozni lehet lakásán, reggel 8—1-ig, d. u. 3—6-ig Piacz utca 7. számú lakásán.

— **Kamarai közgyűlés.** A kereskedelmi és iparkamara a nyári szünidő után szept. 15-én tartja első rendes közgyűlését. A tárgysorozat, mely rendkívül érdekes és gazdag tartalma a napokban kerül nyilvánosságra.

— **Vakmerő betörés.** A rendőrség még nem jutott nyomára az Agricola itélő táblabíró kárára elkövetett betörés tettesének és már is újabb, vakmerő betörés történt a város kellős közepén. A múlt éjjel ugyanis eddig ismeretlen emberek betörték Megyeri Pál dr. ügyvéd Széchényi utca 35. sz. alatti lakásába, míg Megyeri a hártában levő tanyáján volt családjával együtt. A betörők esti kapuzárás előtt besurrantak az udvarba s ott rejtőzködtek el. Az iroda mellett ajtót álkulcsal kinyitották s behatoltak a lakásba. A betörők ismerték a la-

kást, mert egyenesen a hálószobába mentek, ahol a pénzszekevény áll. Felforgattak a lakásban mindent, feltörték a szekevényeket, azok tartalmát összehányták. A pénzszekevényt is fessegették, de a pénzhez nem jutottak. A betörést csak délelőtt vették észre a lakók a nyitva talált utczai ablakról, a merre a betörők eltávoztak. A betörésről jelentést tettek a rendőrségen, hol a nyomozást azonnal elrendelték. A kárt eddig megállapítani nem lehetett.

— **Vonatösszeütközés.** A debreczeni üzletvezetőségnek Mezőberényből szerencsétlen vonatösszeütközést jelentenek. Hétfőn délután ugyanis teljes menet sebességgel két tehervonat a külső váltóknál összeütközött. Két kocszi szilánkokra tört össze, a benne lévő áruk is elpusztultak. Csudálatos szerencse, hogy emberéletet nem követelt a szerencsétlenség.

— **Ki akarta siklatni a kisvonatot.** Hétfőn este a Bika szálloda előtt Göröcs Sándor részeg napszámos az ott meü kisvonat elé a vágányra fahasábot dobott. Ki akarta siklatni a kisvonatot, de szándékát észrevették és így megghiusult a részeg ember éretlen tréfája. Göröcsöt bekisérték.

— **Megismerte a lopott szűrt.** A minap Simon József napszámosnak ellopták a szűrét. Az egyik mezőre a leírás után ráismerta szűre egyik vidéki atyafinál. A tolvajt elfogták.

— **Elveszett történelmi térkép.** Ma déli 12 órakor Csapó utcától a Nagytemplomig menve elveszett egy kártyára rajzolt térkép, amely Debreczen vidékét az 1200—1400 évek közti állapotok szerint ábrázolja s nagyobb történelmi monografia mellékletéből készült. A becsületes megtaláló hálára kötelezi a térkép rajzolóját, ha azt a városi közlevéltárban néki visszaadja s rajz második kidolgozásától megszabadítja.

— **Alföldy Károly** táncziskolájában a tanfolyam szept. hó 12-én kezdődik. Beiratásokat elfogad lakásán Péterfia-utcza 2. sz. bármely időben.

— **A Dréher sörösarnokban** működő tambura dal és zenetársulat naponta nagy közönség előtt játszik. A társulat, mely igen tehetséges erőkből áll, még csak néhány napig lesz itt. Ajánljuk őket a közönség pártfogásába, annál is inkább, mert csupa kellemes, magyar dalokat énekelnek.

— **Carmellini** bűvész ma szerdán a Bika szálloda orfeum-helyiségében a feleségével együtt tartja bucsu előadását. Az érdekesnek ígérkező estély iránt élénken érdeklődnek.

x **Mamák és tanítónők** becses figyelmébe ajánljuk mindennemű iskolai kézimunka cikkek és szakértően vezetett nagyválasztéku **előnyomdánkat.** Füstös Testvérek Piacz-utcza 12. sz.

x **Telegdy szikés fűrdőn** a f. hó végéig mindennap lehet fűrdőt kapni. Vendégszobák árai a hátralevő időnyre tetemesen leszállítottak. Este hazatérő fűrdővonat még f. hó 8-án kisasszonynapján és az ezt követő vasárnap fog közlekedni.

x **Bort lehaszni** tiszta új Patent-záros füvegek jutányosan kaphatók a Schwartz-féle dohánytözsdeben.

Tankönyvek bekötését **Dávidházy Kálmán**

könyvkötészete, Fűvészkert-u. 9. sz. alatt a legjobb kivitelben legolcsóbban készíti. — Ugyanott minden könyvkötészeti és műipari munkák a legújabb ízlés szerint készíttetnek.

x Állandó műiparú kiállítás
Mentze Henrik ujdonságok áruházát Piac- és Szentanna-u. sarkán. Több ezer ujdonság érkezett alkalmi ajándékoknak u. m. háztartási cikkek, gyermekjátékok és műiparú különlegességek, melyek a legolcsóbb szabott árak mellett beszerezhetők.

x Letzter József fényképezési, festési és fényképnagyítási műterme Piac-utca 44. Dr. Ujfalu-ház. Állandó fényképképzés a műterem kapubejáratánál lévő kirakatokban.

Halálos szerelem.

Leánynak játék, legénynek halál!

Budapest a Huba-utca és Tüzér-utca sarkán levő nagy háromemeletes ház széles kapujában kedden éjszaka két óra körül vérszenvedésben, ájultan talált a sarki rendőr tisztességesen öltözött fiatal embert, aki ülő helyzetben támaszkodott a kapunak s élet alig látszott rajta. Megvizsgálta a fiatal ember véres testét s miután még melegnek találta, telefonált a mentőkért, akik automobilon robogtak ki a Tüzér-utczába. A fiatal embert levették a kapu felől, megvizsgálták és konstatálták, hogy két golyó fúródott a mellébe.

Először valami gyilkos merényletre gondoltak, de később a véres fiatal ember mellett a földön megtalálták a revolverét. A mentők kimosták a fiatal ember sebeit, beöltözték, azután beszállították a Rókus kórházba, ahol reggel felé jobban lett. A rendőrség kiküldöttjeinek elmondta, hogy Maróti Józsefnek hívják, 24 éves kovácssegéd és öngyilkossági szándékából lőtte magát mellébe.

Igen jó családból származik. Szerelmes lett. A leánynak vőlegénye volt. A leány is mutatta, hogy szereti, valójában pedig nem akart elválni a vőlegényétől. A leány mindenét feláldozta a lányért, összeveszett a családjával, kilépett az állásából. Hat hét előtt összeveszett valakivel úgy, hogy életveszélyes sebekkel került a kórházba. Mikor kikerült, a lány, a kit imádott, már asszony volt.

Maróti Józsefet rettenetesen érintette ez a csapás. Ezer módot próbált az asszony visszahódítására és mikor látta, hogy nem sikerül, elhatározta, hogy megöli magát. Éjszaka odament az asszony házához a kapujába és kétszer mellébe lőtte magát. A sebe életveszélyes.

TÁVIRATOK.

Plehwe utóda.

Pétervár, szeptember 6. A csár Plehwe utódjával Platonov-ot nevezte ki.

Lujza hercegasszony szökéséhez.

Brüsszel, szeptember 6. Az itteni „Journal de Bruxelles” laphasábjain, bizonyára udvari körök sugalmazásából, hosszú cikk jelent meg, amelyben Lujza hercegnő fiatal asszonykoráról van érdekes több adat összehordva. Többek közt azt állítja a cikk, hogy Lujza hercegnő soha sem volt megelégedve házasságával, többször zúgolódott is durva férje ellen, de a botrányok elkerülése végett az udvar kérésére hallgatott s türelmes boldogságát. Ugyancsak a cikk állítja azt is, hogy az udvar most már épen úgy, mint régebben, nem gondolt a hercegnő személyes szabadsága megsértésére.

London, szeptember 6. Lujza hercegnő Matiasich Gézával Jersey szigetére megérkezett. A szerelmes pár egyelőre ott fog letáborozni.

Fiaik elesén örvendő japánok.

London, szeptember 6. Az egész világot bámulatba ejti az a hír, a melyet Tokióból jelentettek. Keromtsi japán hadügyminiszter és Hukusime tábornok ebédet adtak azon alkalomból, hogy fiaik a liaojangi csatában vitézül harcoltak és elestek. Az ebéden részt vettek az összes hercegek és az udvari főméltóságok. A két apa örvendett, hogy fiaik a hazáért halhattak meg.

Az orosz-japán háborúról.

Kuroki üldözi az oroszokat.

London, szeptember 6. A harctérről érkezett hírek szerint az ellenséges csapatok Santai irányában haladnak észak felé. Vajjon Kuroki tábornoknak sikerült-e megelőzni Jantai mögött Kuropatkin hadait, arra nézve nincsenek pozitív jelentések. Azt a missziót kapta Oyama tábornagtól, hogy a Taicho folyón átkelve, kerülő uton elébe vágjon Kuropatkin hadainak. Azonban nem valószínű, hogy ez sikerülni fog neki. Csapatainak fáradtsága leirhatatlan. A terepviszonyok az élelmezést hihetetlen módon megnehezítik. A vízhiány is igen érezhetővé válik, de még inkább az élelemhiány. Tény, hogy az orosz seregek ugyanilyen nehézségekkel küzdenek s csak annyi akadályokat kell legyőzniük, mint a japánoknak, de azért a japán hadakat sem lehet már olyan harczkésznek mondani, mint eddig. Amivel azonban a japánok határozottan előnyben vannak, az abból áll, hogy az ő hadseregeikben a demoralizációnak nyoma sincs. Ellenben az orosz csapatok demoralizációja nőttön növekedik. A liaojangi nagy vereség után a főtisztek éppen olyan kevésbé hisznek már a győzelemben, mint a legénység.

Az orosz vereségek hatása.

Berlin, szeptember 6. Pétervárról jelentik, hogy ott katonai körökben a képzelhető legnagyobb konsternációt keltette a liaojangi nagy vereség. Ez azonban nem gyengítette Kuropatkin helyzetét, sőt ellenkezőleg, megerősítette azt. A pétervári udvari körök akadályozták meg annak idejében, hogy Kuropatkin Mukdenbe vagy Karbinba visszavonuljon, még mielőtt bevárta volna az egyesült japán hadak támadását. A jelszó az volt: „Elég volt a visszavonulásból”. Kuropatkin, aki a harctéren jobban átlátta a helyzetet, sürgelme kért engedélyt arra, hogy Liaojangot kiürítse s Mukdenben megerősített állást foglalhasson el. Ezt határozottan megtiltották neki. A csár most, midőn belátta, hogy Kuropatkin jobban látja a helyzetet, teljesen szabad kezét akar neki adni.

Hogy süllyedt el a Rurik.

Pétervár, szeptember 7. Alexejev tengernagynak a csárhoz e hó 4-én intézett távirata tartalmazza: Konstantin Ivanoff hadnagy jelentését, aki az augusztus 14-iki tengeri harcban, mint legidősebb tiszt átvette a Rurik csirkáló parancsnokságát. A jelentés azt mondja: Mi ahhoz a csirkáló kül-

nitményhez tartottunk, amely Jessen ellentengernagy lobogója alatt augusztus 14-én hajózott ki. Reggel fél 5 órakor négy páncélos csirkálóból álló ellenséges hajórajjal találkoztunk, amelylyel harcra keveredtünk. Az ellenség tüzelését főleg a Rurikra összpontosította. Reggel 8 óra felé egy ellenséges lövedék megrongálta a kormánygépet. A vízvoaal alatt kapott léken a víz behatolt a kormányhelyiségbe és miután egyidejűleg a kormánygép irányító-készüléke teljesen eltört, a gép vezetése nagyon nehézé vált és a Rurik nem tehetett eleget a zászlóshajó jelzésének, hogy teljes sebességgel kövesse a Rossija és Gromoboj csirkálókat, amelyek visszavonultak. Miután a harc a négy páncélos hajó csirkálóval hosszabb időn át folyt, a Rurik, amely visszamaradt, most már fölvette a harcot a közlelő — Takasiho és Naniva csirkálókkal, amelyek kihasználva azt — a helyzetet, amelybe hajónk az irányító-készülék megsérülése következtében jutott, nagy kaliberű ágyuk tüzelésével jelentékeny kárt okoztak nekünk. Tüzelésünk azáltal, hogy több ágyu elpusztult, mind nehezebbé vált és dél felé teljesen elhallgatótt, miután az összes ágyuk harc képtelenné voltak téve és számos tisztet és matrózt veszítettünk. Ez időben egyik készülékünkön aknát hajítottunk az ellenséges hajók felé, de ez nem érte el célját.

Az oroszok szörnyű veresége.

London, szeptember 6. A Reuter ügynökség jelenti Pétervárról: Tegnap a késő esti órákban az a hír terjedt el, hogy Kuropatkin utóvédje jóformán megsemmisült. Hadseregének zöme a legnagyobb veszedelemben van, hogy körülzárják.

London, szeptember 8. Mindegyre világosabbá válik az oroszok veresége. A Standard tudósítója kiment az elhagyott harctérre, hol a halottak eltakarítását egész sereg kínai kuli végzi. A letarolt, vérrel borított mezők s a pushaportól megfeketedett s ágyutűztől kiegészített hegyoldalak vigasztalan benyomást keltenek. Legutóbbi jelentésében írja, hogy az oroszokat Liaojangból is és a Taicétól délre eső vidékről is elűzték már. Az oroszok átkelése előtt borzalmas jelenetek játszódtak le a megdagadt folyó partján. Az oroszok megkísérelték ugyan az ellenállást, de a tulerőnek nem tudtak ellentámaszkodni s hanyatt-homlok rohantak az ügyis vadul tolongó seregnek. Ez betetőzte a katasztrófát. Tömegek kalonát szorítottak a Taice-folyóba, akik mind monthetetlenül odavesztek. A városban szörnyű hírek keringenek az oroszok ottani veszteségeiről. Egész ezredeket említenek, melyek egy szálig odavesztek. Bizonyos, hogy tömegtelen hadi felszerelés, ágyuk egész sokasága és rengeteg katona esett áldozatul a rendetlen futásnak.

Az orosz sereg bekerítése.

Tokio, szeptember 7. Kuroki ügyes felvonulása nagy meglepetést keltett a legfőbb haditanácsban. A „Daily Express” tudósítója jó helyről értesül, hogy nem is volt sohase a japán sereg célja az orosz sereget Liaojang körül bekeríteni, mert ez a Taice is lehetetlenné tette. A Taice ugyanis közel folyik a várostól és hozzá még épen keletnyugati irányban. A liaojangi ütközetet Oyama teljesen haditervek szerint vitte keresztül a cél. A cél ugyanis az volt, amint be is következett, hogy Kuropatkin előbb Liaojang városának szorítsák, onnan pedig egye-

nesen
tökelet
sereg.
magas
sát és
bámul
Az or
bón ál
pánok.

Por

L

Telegra

8 óra

liszet

hol nag

hadosz

romló

Arturba

mány.

A kinai

jenek,

tegnap

mondja

31-ig

főleg

nagy v

M

P

meger

bányá

került,

P

tudósi

gének

ják. K

tól és

nagy

L

csatár

A har

japán

tek ka

P

patkin

Mukde

kilomé

T

regéve

levő h

20 kil

dentől

a viss

arán.

L

kihírt

cenzur

L

kin, h

külö

hassa,

nagy

Gá

B

beszél

a pana

nesen a folyónak. Mindkét várakozást tökéletesen beváltotta a 2. és 4. hadsereg. Kuroki pedig valósággal feladata magaslatán áll, mert nyugati támadását és északnyugati előre vonulását bámulatos egyöntetűséggel oldotta meg. **Az orosz hadsereg bekerítése küszöbön áll** s ezt így is tervezték a japánok.

Port-Artur még tartja magát.

London, szeptember 6. Mint a Daily Telegraphnak jelentik Csifuból tegnap este 8 óra néhány percéről: Egy nagy rakomány lisztet szállító gőzös Port-Arturba érkezett, ahol nagy lelkesedéssel üdvözölték. A 8. japán hadosztály Dalnyban partraszállt az ostromló hadsereg erősítése végett. Port-Arturban jóformán nincs már lőtakaromány. A főzelék-félék igen drágák. — A kínai várost, hogy szabad kilövést nyerjenek, le akarják bontani. 100 menekülő tegnap időrögzött Port-Arturból és azt mondja, hogy Port Arturt augusztus 2-től 31-ig szakadatlanul támadták, még pedig főleg kelet felől. A japánokat mindenütt nagy veszteségekkel visszaverték.

Mukden is veszélyben van.

Pétórvár, szeptember 6. Itt is megerősítik, hogy Kuropatkin a Jantajbányáig jutott, tehát menekülése sikerült.

Pétórvárról jelenti a Daily Mail tudósítója, hogy Stackelberg hadseregének helyzetét kétségbeejtőnek tartják. Kuroki ugyanis elvágta a főseregtől és keletre szorította. A császár újabb nagy csapatok mozgósítását rendelte el.

London, szeptember 6. A liaojangi csatáról rémes részleteket beszélnek. A harcz oly elkeseredett volt, hogy a japánok és oroszok puskatussal, a tisztük karddal viaskodtak.

Pétórvárról jelentik, hogy Kuropatkin délkeletről teljes rendben vonul Mukden felé, ahonnan a japánok 40 kilométernyire vannak.

Tokió, szeptember 6. Kuroki seregével a Jantaj-bányáktól északkeletre levő hegygerinceket szállotta meg és 20 kilométernyire van már csak Mukdentől. Az oroszoknak eddig sikerült a visszavonulás, de óriási veszteségek árán.

London, szeptember 6. **Mukden kiürítését az oroszok megkezdték.** A cenzura már vissza is vonult Karbinba.

Újabb orosz vereség.

London, szeptember 6. Kuropatkin, hogy a liaojangi csatából menekülő csapatok visszavonulását biztosíthassa, megtámadta Kuroki seregét, de nagy veszteséggel visszavertett.

Gárdatiszt és művész.

Újabb katonai botrány Berlinben.

Berlin előkelő köreiből most sokat beszélnek arról a botrány-pórról, amelyben a panaszos Werner Frigyes gárdatiszt, a

vádolt pedig Schrödel Jozefin, aki még néhány évvel ezelőtt egész Németországban kedvelt művész volt, ma már azonban teljesen elzüllött és aszini pályától megválva, mint virágárusnő tengeti életét. Schrödel Jozefin iszákos lett és ez a beteges-szenvedély okozta, hogy fokról fokra rohamosan süllyedt. Az a körülmény pedig, hogy ivásnak adta magát, szorosan összefügg a gárdatiszt panaszával, aki most zsarolás kísérlete miatt kéri az ex-művész megbüntetését.

A gárdatiszt panaszelevelében elmondja, hogy egykor, mikor még csak hadapród volt, jó viszonyban állott a vádlottnővel és gyakran meglátogatta őt lakásán, ahol aztán kellemes órákat töltött. Később, mikor a katonai pályáján előrehaladt és Berlinből újabb állomáshelyére kellett utaznia, ez a viszony megszakadt s azóta nem is igen hallott Schrödel Jozefinről egyéb hírt, mint azt, hogy véglegesen megvált a színháztól.

Tavaly, mikor mint nős ember és gárdatiszt visszatért Berlinbe, a laktanyában fölkereste őt a vádlottnő, akinek külselye akkor már igen szánalmas volt és a régi barátságra hivatkozva segílyt kért, amit a tiszt nem tagadhatott meg tőle. A látogatás és a segílykérés azonban mind gyakoribb lett, úgy, hogy kénytelen volt tudtára adni a hölgynek, hogy többé nem fogadja és figyelmeztette, hogy ha mégis alkalmatlankodnék, intézkedni fog, hogy ne is engedjék be a laktanyába!

A vádlott aztán hetekig nem adott életjelt magáról. Már már azt hitte, hogy mindenkorra szabadult tőle, mikor ajánlott levelet kapott, amelyben a nő figyelmezteti, hogy a gárdatisztnak erkölcsi kötelessége őt tárogatni és ha ezt a kötelességét nem teljesíti, akkor a dús gazdag felesége, valamint a tisztársai előtt olyan leepizéseket fog tenni, amelyek majd igen könnyen megfosztják őt a rangjától és a köztiszteltől. Ezt a fenyegető levelet második, majd harmadik is követte, úgy hogy végre Werner Frigyes a bíróságot kérte fel, oltalmazza meg őt ettől a veszedelmes nőtől.

Schrödel Jozefine ellen zsarolás miatt megindult az eljárás. A hajdani művész azzal védekezett, hogy az ő fellépése és követelése teljesen jogos, mert a panaszos neki köszönheti a mai állását és viszont őt a panaszos eljárása tiporta a sárba, ahol csak akkor érzi magát jól, ha iszik és feled. Évekkel ezelőtt, mikor ő még ünnepezt művész volt, viszonya volt a hadapróddal, **akit igen gyabran kíségetett pénzzavarából,** sőt egy ízben összes nagy értéket képviselő ékszereit is zálogba kellett csapnia, hogy a Werner kártyaadósságait kifizethesse. **A fiatal tiszt szentül fogadta, hogy nőül veszi, azonban ígérését nem tartotta meg,** mikor előléptették, vidéki alomásra helyeztette át magát és azóta nem találkoztak.

A művész még mindig nagyon szerette a csalfa tisztet, buskomor életunt lett, ivásnak adta magát és később, mikor megtudta, hogy a kis hadapród előkelő tiszt és dús gazdag porosz földbirtokosnő férje lett, visszakövetelte tőle azt a pénzt, amit Werner kártyaadósság ürügye alatt eiszedegelt tőle. A tiszt a kedvtelenül fogadta és a tartozás helyett csekély alamizsnát adott és végül még ezt is megtagadta tőle. Ekkor írta a három levelet, hogy a panaszos figyelmeztesse kötelességére. Werner azonban azzal felelt, hogy őt a bíróságnak adta át.

A gárdatiszt természetesen arról halani sem akart, mintha ő valamikor csak egy fillért is kapott vagy elfogadott volna a vádlottnőtől, aki bizonyára örült és kérte is a bíróságot, hogy vizsgáltsa meg a szerinte iszákosságban szenvedő nő elmeállapotát. Schrödel Jozefinnek azonban a pa-

naszosról számos levél van a birtokában és ezeket most a vizsgálati iratokhoz csatolta, **hogy beigazolja állításának valódiságát.** Ezek a levelek fogják tehát eldönteni a pör sorsát.

Szóval van már megint Berlinben katonai botrány.

Minden időben semmi sem biztosítja jobban az egészséget, mint a jó és emésztő-képes gyomor, meg a **tiszta ivóvíz.** Kiváló eszköz erre a **MOHAI**

ÁGNES

1 literes üvegben 19 kr.
1 félliter üvegben 13 kr.

forrás. A mohai víz, mondhatni, mióta a földből előbukkant, mindjárt ismeretessé lett kiváló gyógyító hatásairól.

A víz olyan mélységből ered, a milyen mélyre a talaj esetleges szennyezettségének fertőző anyagai semmi körülmények között sem juthatnak le, mert 24-féle kitűnőbbnél kitűnőbb szűrő földréteg állja útjukat, következképpen tehát a víz

teljesen bacillus-mentes, azaz a legideálisabban tiszta s így a legegészségesebb ivóvíz.

Ennek igazolásául

Sz. 29/1902.

M. k. áll. bacteriologiai intézet
Budapesten.

Nem kevésbbé jellemző a forrás kitűnő tulajdonságai egyikeért a tisztaságára nézve az 1902. február 18-án megejtett bacteriologiai vizsgálatról alkotott vélemény, mely szó szerint a következő:

Az előrebocsájtott vizsgálati eredmény tanúsága szerint a mohai **ÁGNES-forrás** vize bacteriologiai szempontból nagyon tiszta és kifogástalan.

Budapesten, 1902. február 18-án.

Dr. Preisz Hugó s. k.

a m. kir. áll. bacteriologiai intézet vezetője, ny. r. tanár.

Árllapot s prospectust kívánatra bérmentve küld a mohai **Á g n e s**-forrás kezelősége Mohán, Fejérmegye.

Kapható minden fűszerüzletben és elsőrangú vendéglőben. — Főraktár Debreczen és vidékére Mayer Jenő fűszerüzletében. 1.

Nehezen gyógyuló

vagy folyton kiújuló **sebek** ellen egyedüli biztos szer egy növényből készült kivonat. **Gyógyít minden fájdalom nélkül** bármilyen sebet, soha ki nem ujul utána a baj: **Titkos betegség ellen csakis ez segít.** Egy üveg elegendő, ára 5 kor.

Készíti és levélczim: **Zenke Zoltán Szeged.**

Hajdusági Bajuszpedrő.

Szép bajusz

Védjegy.

nyerhető a híres Hajdusági bajuszpedrő használata által, mely legjobb az összes bajuszpedrő készítmények között. A bajuszt nem törli, nem tépi, mindég szép állásban tartja és soha sem keményedik meg.

Egy doboz 50 fillér.

Kapható:

Dr. Rotschnek V. Emil utóda

Grósz Nagy Ferencz
gyógyszerésznél

DEBRECZEN, Kossuth-u. 8. sz.

Valamint minden debreczeni gyógyszerárban.

x **Állandó műiparú kiállítás**
Mentze Henrik ujdonságok áruházát Piac- és Szentanna-u. sarkán. Több ezer ujdonság érkezett alkalmi ajándékoknak u. m. háztartási cikkek, gyermekjátékok és műiparú különlegességek, melyek a legolcsóbb szabott árak mellett beszerezhetők.

x **Letzter József** fényképezési, festési és fényképnagyítási műterme Piac-utca 44. Dr. Ujfalu-ház. Állandó fényképképzés a műterem kapubejáratánál lévő kirakatokban.

Halálos szerelem.

Leánynak játék, legénynek halál!

Budapesten a Huba-utca és Tüzér-utca sarkán levő nagy háromemeletes ház széles kapujában kedden éjszaka két óra körül véresen, ájultan talált a sarki rendőr tisztességesen öltözött fiatal embert, aki ülő helyzetben támaszkodott a kapunak s élet alig látszott rajta. Megvizsgálta a fiatal ember véres testét s miután még melegek találta, telefonált a mentőkért, akik automobilon robogtak ki a Tüzér-utczába. A fiatal embert levették, megvizsgálták és konstatálták, hogy két golyó furódott a mellébe.

Először valami gyilkos merényletre gondoltak, de később a véres fiatal ember mellett a földön megtalálták a revolverét. A mentők kimosták a fiatal ember sebeit, beöltözték, azután beszállították a Rókus kórházba, ahol reggel felé jobban lett. A rendőrség kiküldöttjeinek elmondta, hogy Maróti Józsefnek hívják, 24 éves kovácssegéd és öngyilkossági szándékából lötte magát mellébe.

Igen jó családból származik. Szerelmes lett. A leánynak vőlegénye volt. A lány is mutatta, hogy szereti, vőlegényében pedig nem akart elválni a vőlegényétől. A legény mindenét feláldozta a lányért, összeveszett a családjával, kilépett az állásából. Hat hét előtt összeveszett valakivel úgy, hogy életveszélyes sebekkel került a kórházba. Mikor kikerült, a lány, a kit imádott, már asszony volt.

Maróti Józsefet rettenetesen érintette ez a csapás. Ezer módot próbált az asszony visszahódítására és mikor látta, hogy nem sikerül, elhatározta, hogy megöli magát. Éjszaka odament az asszony házához a kapujába és kétszer mellé lötte magát. A sebe életveszélyes.

TÁVIRATOK.

Plehwe utóda.

Pétervár, szeptember 6. A csár Plehwe utódjával Platonov-ot nevezte ki.

Lujza hercegnő asszony szökéséhez.

Brüsszel, szeptember 6. Az itteni „Journal de Bruxelles” laphasábjain, bizonyára udvari körök sugalmazásából, hosszú cikk jelent meg, amelyben Lujza hercegnő fiatal asszonykoráról van érdekesebb adat összehordva. Többek közt azt állítja a cikk, hogy Lujza hercegnő soha sem volt megelégedve házasságával, többször zugolódott is durva férje ellen, de a botrányok elkerülése végett az udvar kérésére hallgatott s türelemmel biddogtatott. Ugyancsak e cikk állítja azt is, hogy az udvar most már éppen úgy, mint a nép egyben berezül, nem gondolt a hercegnő személyes szabadsága megsértésére.

London, szeptember 6. Lujza hercegnő Matiasich Gézával Jersey szigetére megérkezett. A szerelmes pár egyelőre ott fog letámaszkodni.

Fiaik eleslén örvendő japánok.

London, szeptember 6. Az egész világot bámulatba ejti az a hír, a melyet Tokiótól jelentettek. Keromtsi japán hadügyminiszter és Hukusime tábornok ebédet adtak azon alkalomból, hogy fiaik a liaojangi csatában vitézül harcoltak és elestek. Az ebédnél részt vettek az összes hercegek és az udvari főméltóságok. A két apa örvendett, hogy fiaik a hazáért halhattak meg.

Az orosz-japán háborúról.

Kuroki üldözi az oroszokat.

London, szeptember 6. A harctérről érkezett hírek szerint az ellenséges csapatok Santai irányában haladnak észak felé. Vajjon Kuroki tábornoknak sikerült-e megelőzni Jantai mögött Kuropatkin hadait, arra nézve nincsenek pozitív jelentések. Azt a missziót kapta Oyama tábornagtól, hogy a Taicho folyón átkelve, kerülő uton elébe vágjon Kuropatkin hadainak. Azonban nem valószínű, hogy ez sikerülni fog neki. Csapatának fáradtsága leirhatatlan. A terepviszonyok az élelmezést hihetetlen módon megnehezítik. A vízhiány is igen érezhetővé válik, de még inkább az élelemhiány. Tény, hogy az orosz seregek ugyanilyen nehézségekkel küzdenek s csak annyi akadályokat kell legyőzniük, mint a japánoknak, de azért a japán hadakat sem lehet már olyan harczkésznek mondani, mint eddig. Amivel azonban a japánok határozottan előnyben vannak, az abból áll, hogy az ő hadseregekben a demoralizációnak nyoma sincs. Ellenben az orosz csapatok demoralizációja nőttön növekedik. A liaojangi nagy vereség után a főtisztek éppen olyan kevéssé hisznek már a győzelemben, mint a legénység.

Az orosz vereségek hatása.

Berlin, szeptember 6. Pétervárról jelentik, hogy ott katonai körökben a képzelhető legnagyobb konsternációt keltette a liaojangi nagy vereség. Ez azonban nem gyengítette Kuropatkin helyzetét, sőt ellenkezőleg, megerősítette azt. A pétervári udvari körök akadályozták meg annak idejében, hogy Kuropatkin Mukdenbe vagy Karbinba visszavonuljon, még mielőtt bevárta volna az egyesült japán hadak támadását. A jelszó az volt: „Elég volt a visszavonulásból”. Kuropatkin, aki a harctéren jobban átlátta a helyzetet, sürgelme kért engedélyt arra, hogy Liaojangot kiürítse s Mukdenben megerősített állást foglalhasson el. Ezt határozottan megtiltották neki. A csár most, midőn belátta, hogy Kuropatkin jobban látja a helyzetet, teljesen szabad kezet akar neki adni.

Hogy süllyedt el a Rurik.

Pétervár, szeptember 7. Alexejev tengernagynak a csárhoz e hó 4-én intézett távirata tartalmazza: Konstantin Ivanoff hadnagy jelentését, aki az augusztus 14-iki tengeri harcban, mint legidősebb tiszt átvette a Rurik czirkáló parancsnokságát. A jelentés azt mondja: Mi ahhoz a czirkáló kü-

nitményhez tartottunk, amely Jessen ellentengernagy lobogója alatt augusztus 14-én hajózott ki. Reggel fél 5 órakor négy panczélos czirkálóból álló ellenséges hajórajjal találkoztunk, amellyel harcra keveredtünk. Az ellenség tüzelését főleg a Rurikra összpontosította. Reggel 8 óra felé egy ellenséges lövedék megrongálta a kormánygépet. A vízvoal alatt kapott léken a víz behatolt a kormányhelyiségbe és miután egyidejőleg a kormánygép irányító-készüléke teljesen eltört, a gép vezetése nagyon nehézé vált és a Rurik nem tehetett eleget a zászlóshajó jelzésének, hogy teljes sebességgel kövesse a Rossija és Gromoboj czirkálókat, amelyek visszavonultak. Mintán a harc a négy panczélos hajó czirkálóval hosszabb időn át folyt, a Rurik, amely visszamaradt, most már fölvette a harcot a közeledő — Takasiho és Naniva czirkálókkal, amelyek kihasználva azt — a helyzetet, amelybe hajónk az irányító-készülék megsérülése következtében jutott, nagy kaliberű ágyuk tüzelésével jelentékeny kárt okoztak nekünk. Tüzelésünk azáltal, hogy több ágyu elpusztult, mind nehezebbé vált és dél felé teljesen elhallgatótt, miután az összes ágyuk harc képtelenné voltak téve és számos tisztet és matrózt veszítettünk. Ez időben egyik készülékünkről aknát hajítottunk az ellenséges hajók felé, de ez nem érte el célját.

Az oroszok szörnyű veresége.

London, szeptember 6. A Reuter ügynökség jelenti Pétervárról: Tegnap a késő esti órákban az a hír terjedt el, hogy Kuropatkin utóvédje jóformán megsemmisült. Hadseregének zöme a legnagyobb veszedelemben van, hogy körülzárják.

London, szeptember 8. Mindegyre világosabbá válik az oroszok veresége. A Standard tudósítója kiment az elhagyott harctérre, hol a halottak eltakarítását egész sereg kínai kuli végzi. A letarolt, vérrel borított mezők s a pushaportól megfeketedett s ágyutüztől kiegészített hegyoldalak vigasztalan benyomást keltenek. Legutóbbi jelentésében írja, hogy az oroszokat Liaojangból is és a Taicétól délre eső vidékről is elűzték már. Az oroszok átkelése előtt borzalmas jelenetek játszódtak le a megdagadt folyó partján. Az oroszok megkísérelték ugyan az ellenállást, de a tulerőnek nem tudtak ellentámaszkodni s hanyatt-homlok rohantak az ugysz vadul tolongó seregnek. Ez betetőzte a katasztrófát. **Tömérdek katonát szorítottak a Taice-folyóba, akik mind menthetlenül odaveszttek.** A városban szörnyű hírek keringenek az oroszok ottani veszteségeiről. **Egész ezredeket említnek, melyek egy szálig odaveszttek.** Bizonyos, hogy tömegtelen hadi felszerelés, ágyuk egész sokasága és rengeteg katona esett áldozatul a rendetlen futásnak.

Az orosz sereg bekerítése.

Tokio, szeptember 7. Kuroki ügyes felvonulása nagy meglepetést keltett a legfőbb haditanácsban. A „Daily Express” tudósítója jó helyről értesül, hogy nem is volt sohase a japán sereg célja az orosz sereget Liaojang körül bekeríteni, mert ez a Taice is lehetetlenné tette. A Taice ugyanis közel folyik a várostól és hozzá még éppen keletnyugati irányban. A liaojangi ütközetet Oyama teljesen haditervek szerint vitte keresztül a cél. A cél ugyanis az volt, amint be is következett, hogy Kuropatkin előbb Liaojang városának szorítsák, onnan pedig egye-

nesen a folyónak. Mindkét várakozást tökéletesen beváltotta a 2. és 4. hadsereg. Kuroki pedig valósággal feladata magaslatán áll, mert nyugati támadását és északnyugati előre vonulását bámulatos egyöntetűséggel oldotta meg. **Az orosz hadsereg bekerítése küszöbön áll** s ezt így is tervezték a japánok.

Port-Artur még tartja magát.

London, szeptember 6. Mint a Daily Telegraphnak jelentik Csifuból tegnap este 8 óra néhány percéről: Egy nagy rakomány lisztet szállító gőzös Port-Arturba érkezett, a hol nagy lelkesedéssel üdvözölték. A 8. japán hadosztály Dalnyban partraszállt az ostromló hadsereg erősítése végett. Port-Arturban jóformán nincs már lőtakaromány. A főzék-félék igen drágák. — A kínai várost, hogy szabad kilövést nyerjenek, le akarják bontani. 100 menekülő tegnap ideérkezett Port-Arturból és azt mondja, hogy Port Arturt augusztus 2-től 31-ig szakadatlanul támadták, még pedig főleg kelet felől. A japánokat mindenütt nagy veszteségekkel visszaverték.

Mukden is veszélyben van.

Pétervár, szeptember 6. Itt is megerősítik, hogy Kuropatkin a Jantajbányákig jutott, tehát menekülése sikerült.

Pétervárról jelenti a Daily Mail tudósítója, hogy Stackelberg hadseregének helyzetét kétségbeejtőnek tartják. Kuroki ugyanis elvágta a főseregtől és keletre szorította. A csár újabb nagy csapatok mozgósítását rendelte el.

London, szeptember 6. A liaojangi csatáról rémes részleteket beszélnek. A harc oly elkeseredett volt, hogy a japánok és oroszok puskatussal, a tisztük karddal viaskodtak.

Pétervárról jelentik, hogy Kuropatkin délkeletről teljes rendben vonul Mukden felé, ahonnan a japánok 40 kilométernyire vannak.

Tokió, szeptember 6. Kuroki seregével a Jantaj-bányáktól északkeletre levő hegygerinczeket szállotta meg és 20 kilométernyire van már csak Mukdentől. Az oroszoknak eddig sikerült a visszavonulás, de óriási veszteségek árán.

London, szeptember 6. **Mukden kiürítését az oroszok megkezdték.** A cenzura már vissza is vonult Karbinba.

Újabb orosz vereség.

London, szeptember 6. Kuropatkin, hogy a liaojangi csatából menekülő csapatok visszavonulását biztosíthassa, megtámadta Kuroki seregét, de nagy veszteséggel visszavereteit.

Gárdatiszt és művész.

Újabb katonai botrány Berlinben.

Berlin előkelő köreiben most sokat beszélnek arról a botrány-pörről, amelyben a panaszos Werner Frigyes gárdatiszt, a

vádolt pedig Schrödel Jozefin, aki még néhány évvel ezelőtt egész Németországban kedvelt művész volt, ma már azonban teljesen elzüllött és aszinipályától megválva, mint virágárusító tengeti életét. Schrödel Jozefin iszákos lett és ez a beteges-szenvedély okozta, hogy fokról fokra rohamosan süllyedt. Az a körülmény pedig, hogy ivásnak adta magát, szorosan összefügg a gárdatiszt panaszával, aki most zsarolás kísérlete miatt kéri az ex-művész megbüntetését.

A gárdatiszt panaszelevelében elmondja, hogy egykor, mikor még csak hadapród volt, jó viszonyban állott a vádlottal és gyakran meglátogatta őt lakásán, ahol aztán kellemes órákat töltött. Később, mikor a katonai pályáján előrehaladt és Berlinből újabb állomáshelyére kellett utaznia, ez a viszony megszakadt s azóta nem is igen hallott Schrödel Jozefinről egyéb hírt, mint azt, hogy véglegesen megvált a színházról.

Tavaly, mikor mint nős ember és gárdatiszt visszatért Berlinbe, a laktanyában fölkereste őt a vádlott, akinek külselye akkor már igen szánalmas volt és a régi barátságra hivatkozva segínyt kért, amit a tiszt nem tagadhatott meg tőle. A látogatás és a segélykérés azonban mind gyakoribb lett, úgy, hogy kénytelen volt tudtára adni a hölgynek, hogy többé nem fogadja és figyelmeztette, hogy ha mégis alkalmatlankodnék, intézkedni fog, hogy ne is engedjék be a laktanyába!

A vádlott aztán hetekig nem adott életjelet magáról. Már már azt hitte, hogy mindenkorra szabadult tőle, mikor ajánlott levelet kapott, amelyben a nő figyelmezteti, hogy a gárdatisztnak erkölcsi kötelessége őt távollatni és ha ezt a kötelességet nem teljesíti, akkor a dús gazdag felesége, valamint a tisztársai előtt olyan lepezéseket fog tenni, amelyek majd igen könnyen megfosztják őt a rangjától és a köztiszteletétől. Ezt a fenyegető levelet második, majd harmadik is követte, úgy hogy végre Werner Frigyes a bíróságot kérte fel, oltalmazza meg őt ettől a veszedelmes nőtől.

Schrödel Jozefine ellen zsarolás miatt megindult az eljárás. A hajdani művész azzal védekezett, hogy az ő fellépése és követelése teljesen jogos, mert a panaszos neki köszönheti a mai állását és viszont őt a panaszos eljárása tiporta a sárba, ahol csak akkor erzi magát jól, ha iszik és feled. Évekkel ezelőtt, mikor ő még ünnepezt művész volt, viszonya volt a hadapróddal, *akit igen gyabran kisegített pénzzavarából, sőt egy ízben összes nagy értéket képviselő ékszereit is zálogba kellett csapnia, hogy a Werner kártyaadósságait kifizethesse. A fiatal tiszt szentül fogadta, hogy nőül veszi, azonban ígéretét nem tartotta meg, mikor előléptették, vidéki állomásra helyezte át magát és azóta nem találkoztak.*

A művész még mindig nagyon szerette a csalfa tisztet, buskomor életunt lett, ivásnak adta magát és később, mikor megtudta, hogy a kis hadapród előkelő tiszt és dús gazdag porosz földbirtokosnő férje lett, visszakövetelte tőle azt a pénzt, amit Werner kártyaadósság ürügye alatt elszedegelt tőle. A tiszt a kedvtelenül fogadta és a tartozás helyett csak egy alamizsnát adott és végül még ezt is megtagadta tőle. Ekkor írta a három levelet, hogy a panaszos figyelmeztesse kötelességére. Werner azonban azzal felelt, hogy őt a bíróságnak adta át.

A gárdatiszt természetesen arról hallani sem akart, mintha ő valamikor csak egy fillért is kapott vagy elfogadott volna a vádlotttól, aki bizonyára örült és kérte is a bíróságot, hogy vizsgáltsa meg a szerinte iszákosságban szenvedő nő elmeállapotát. Schrödel Jozefinnek azonban a pa-

naszostól számos levél van a birtokában és ezeket most a vizsgálati iratokhoz csatolta, **hogy beigazolja állításának valóságát.** Ezek a levelek fogják tehát eldönteni a pör sorsát.

Szóval van már megint Berlinben katonai botrány.

Minden időben semmi sem biztosítja jobban az egészséget, mint a jó és emésztő-képes gyomor, meg a **tiszta ivóvíz.** Kiváló eszköz erre a **MOHAI**

ÁGNES

1 literes üvegben 19 kr.
1 félliter üvegben 13 kr.

forrás. A mohai víz, mondhatni, mióta a földből előbukkant, mindig is ismeretessé lett kiváló gyógyító hatásairól.

A víz olyan mélységből ered, a milyen mélyre a talaj esetleges szennyezettségének fertőző anyagai semmi körülmények között sem juthatnak le, mert 24-féle kitünőbbnél kitünőbb szűrő földréteg állja útjukat, következésképpen tehát a víz

teljesen bacillus-mentes, azaz a legideálisabban tiszta s így a legegészségesebb ivóvíz.

Ennek igazolásul

Sz. 29/1902.

M. k. áll. bakteriológiai intézet
Budapesten.

Nem kevésbé jellemző a forrás kitűnő tulajdonságai egyikeért a tisztaságára nézve az 1902. február 18-án megjelent bakteriológiai vizsgálatról alkotott vélemény, mely szó szerint a következő:

Az előrebocsátott vizsgálati eredmény tanúsága szerint a mohai **ÁGNES**-forrás vize bakteriológiai szempontból nagyon tiszta és kifogástalan.

Budapest, 1902. február 18-án.

Dr. Preisz Hugó s. k.

a m. kir. áll. bakteriológiai intézet vezetője, ny. r. tanár.

Árlapot a prospectust kívánatra bérmentve küld a mohai **ÁGNES**-forrás kezelésére Mohán, Fejérmegye.

Kapható minden fűszerüzletben és elsőrangú vendéglőben. — Főraktár Debreczen és vidékére Mayer Jenő fűszerüzletében. 1.

Nehezen gyógyuló

vagy folyton kiújuló **sebek** ellen egyedüli biztos szer egy növényből készült kivonat. **Gyógyít minden fájdalom nélkül** bármilyen sebet, soha ki nem ujul utána a baj: **Titkos betegség ellen csakis ez segít. Egy üveg eleget, ára 5 kor.**

Készíti és levélcím: **Zenke Zoltán Szeged.**

Hajdusági Bajuszpedró.

Szép bajusz

Védjegy.

nyerhető a híres Hajdusági bajuszpedró használata által, mely legjobb az összes bajuszpedró készítmények között. A bajuszt nem törli, nem tépi, mindig szép állásban tartja és soha sem keményedik meg.

Egy doboz 50 fillér.

Kapható:

Dr. Rotschnek V. Emil utóda

Grósz Nagy Ferencz
gyógyszerésznél

DEBRECZEN, Kossuth-u. 8 sz.

Valamint minden debreczeni gyógyszerárban.

Apró hirdetések.

10 szög 40 fillér, azontul minden szó 2 fillér. A egkisebb hirdetés 40 fillér. Vastag betűkből szedett minden szó 4 fillér.

Jó zongora eladó. Arany János-u. 8. sz. a.

Gyakorlott varróleányok felvétetnek Schwartz Eszti varrodájában József kir. hercege-u. 8. szám.

Egy helybéli üzletben alkalmazást nyer mint kiárúsítónő egy jó családból való s helyes írással bíró nő. Pályázni kívánó e lap szerkesztőségénél utasítást nyerhet.

Eladó. 220 holdas birtok eladó, továbbá ugyanott 250 drb birka téli tartásra felébe elfogadtatik, vagy 15 drb nagy jószág. Czim e lap kiadóhivatalában.

Gépirónó állást keres. Fiatal 17 éves leány, aki már gépirókezelőként hosszabb ideig volt alkalmazásban, állást keres. A czimét megmondja a szerkesztőség.

Irodal intézeti, vagy urasági inas állást keres szerény feltételek mellett, óvadék-képes, nős, gyermektelen, kiszolgált fiatal altiszt. Czime a kiadóban.

Varga-utca 43. sz. alatt újonnan épülő házban 5 szobás uri lakás és egy szobás garzon lakás 1904. évi nov. 1-től kiadó.

Rákóczi- és Kuruczokról czimű füzet 20 fillér leszállított árban kapható a kiadóhivatalban.

Egy éjjeles fiu szerkesztőségünkben azonnal fölvetetik.

Darabos-utca 57. sz. a. ház, mely évente 1500 kor. lakbért jövedelmez, jutányos árban eladó.

Eladó birtok és szeszgyár. Egy 1200 katasztrális hold kiterjedésű, kitünő minőségű birtok, melyen a legjobb karban lévő gazdasági épületeken kívül egy mezőgazdasági szeszgyár van, évi 2000 hectoliter termelés és hectoliterenként 10 korona refactióval, 50 katasztrális hold dohánytermelési engedéllyel eladó. — Hol és kivel lehet értekezni? megmondja a kiadóhivatal.

Építkezésből kimaradt 2 pár vasajtó olcsón eladó Nemzetőr-utca 1. sz. a.

Elköltözés miatt 2 ágy, 1 asztal, 4 szék eladó Bercsényi-utca 69. sz. a.

Debreczeni első elektrotechnikai vállalat távbeszélő és távjelző berendezésekre, villamhárítók, villamvilágítás és erő átvitelre, villamos jelzőtelepek, tűzjelzők, vizállás-mérők. Elvállal mindennemű az elektrotechnika szakába vágó berendezéseket és javításokat **Földvári L.** Kossuth-utca 1. szám az udvarban. — Telefon szám 168. Távbeszélő és táviró építéshez szükséges mindennemű készülékek és anyagok, valamint gyógyászati, physikai készülékek és telepek raktára.

47 hold feketeföld tanyával, Homokkert mellett 6 hold hizlaló eladó. Czim a kiadóban.

Bőrhulladék igen olcsón eladó Simonffy-u. 15. sz. a.

Egy jó családból való fiu kéményseprő tanulónak felvétetik Rók Lajos kéményseprő mesternél Hajduszoboszlón.

Borsajtók szőlőzuzó-malmok

régi jó hírnevű **Fleischer**-féle kassai gyártmányok. **Bogyozó ollók** puttonok, szedő vedrek.

Konkolozó-gépek,

szecska és répavágó-gépek.

Kerti-padok, vasbutorok

olcsó **madárvédő házikók.**

(Szeptember, októberben akasztandók ki.)

Sesztina Lajosnál

DEBRECZEN, Piacz-utca 23.

Iskolás

fiuk és leányok részére **kész** fehérneműk, ágyneműk, matrácz ágiterítők, paplanok, flanell-takarók, harisnyák és zsebkendők nagy választékban és csakis első rendű minőségben

Kardos Lászlónál

DEBRECZEN, Kossuth-utca 9.

Elvállal mindentféle szobafestéseket és tapetirozásokat a legjutányosabb árban

Horváth András

mázoló-, szoba- és templom-festő
= DEBRECZEN, =
Piacz-utca 21. szám alatt.

URSUS

a legtükéletesebb borsajtó!

Az Ursus borsajtó következő előnyökkel bír: Vasgerenda és szabadalmazott nyomó fejszerkezet által a lehető legmagasabb nyomásérő, csekély igénybevétellel érhető el.

Az Ursus borsajtó aljrésze fából van a vasgerenda szerkezetbe illesztve, hogy a szőlő lé vasrészekkel nem érintkezik s így a bor megfeketedése nem fordul elő.

Az Ursus borsajtból a törkély egy darabban vehető ki.

Az Ursus borsajtó szerkezete fölülmulhatatlanul szolid és erős.

Porcellán kályhák budweissi és honi gyártmányban. **Meidingi** rendszerű és öntött vaskályhák és legjobb minőségű **konyhák.** Cserépkályhák átrakásánál a fűtőképesség tetemes emelésére és a lakás gyors felmelegítésére feltűnést keltő új találmányu **Multiplicator** betétet felelősség mellett ajánlom.

Fürdőkádak és vasbutorok nagy raktára.

Tóth Gyula

DEBRECZEN,
Piacz-utca 20. és 27.

Hydraulikus sajtók

szőlő- és gyümölcsmust sajtolásra a nagy üzem számára.

2 kitolható kosárral vagy 1 kosárral.

Bor-, gyümölcsbor- és gyümölcsnedv-sajtókat

készíthajtára **Herculesnyomó-szerkezettel**, fa- vagy vastá-nyérral.

Gyümölcs- és szőlő-örlőket, bogozógépeket

Gyümölcs-aszaló-készülékeket

gyártanak és szállítanak jótállás mellett mint különlegességet a legújabb szerkezetben

MAYFARTH PH. és TA., BÉCS, II.

különlegességi gyár gyümölcsértékesítési gépekben.

Képes árjegyzékek ingyen és bérmentve. Megrendelések idejekorán kéreknek